

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра біохімії та гігієни

Шавель Х.Є.

**ГІГІЄНИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ
ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ.**

Для студентів напрямку підготовки: 242 --«туризм»

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри біохімії та
гігієни

29 серпня 2018р. протокол No1

Зав. каф. д.б.н. Борецький Ю.Р.

Лекція 1

Тема ГІГІЄНИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ.

План лекції

1. Загальна характеристика інфраструктури туризму.
2. Санітарно-гігієнічні основи проектування та будівництва туристичних комплексів.
3. Санітарно-гігієнічні особливості експлуатації туристичних комплексів.

Література

1. Булашов А.Я. Спортивный туризм: Учеб. для вузов физкультурного профиля. – Х.: ХДАФК, 2004. – 388 с.
2. Михайліченко Г.І. Практика організації туристичних подорожей: Навч. посіб. – К.: НТЕУ, 2003. – 156 с.

1. Загальна характеристика інфраструктури туризму.

Туризм розглядається як складна соціально – економічна система, в якій матеріально – речову базу становить інфраструктура туризму – це сукупність підприємств, що забезпечують реалізацію послуг і товарів у туризмі і представляється підприємствами, які забезпечують виконання основних послуг щодо переміщення (транспорт), розміщення (готелі, мотелі, пансіонати та ін.) харчування (ресторани, кафе та ін.), екскурсійне обслуговування (тур бюро), додаткові послуги: банківські, побутові, культурно – розважальні, оздоровчі.

Інфраструктурні ресурси представлені елементами соціальної і виробничої інфраструктури, що можуть використовуватись для надання основних і додаткових послуг в туризмі. Наявність розвинутої туристичної інфраструктури забезпечує ефективне функціонування цієї мережі, сприяє повноцінному використанню туристичного потенціалу.

За даними Держкомстату (2017 р.), в Україні налічується: 1,2 тис. закладів готельного господарства загальною місткістю 104,0 тис. місць, які щороку обслуговують близько 4,0 млн. осіб, 17,5% з яких – іноземці. Середньорічна завантаженість готельного фонду становить 31%;

3,3 тис. санаторно-курортних і оздоровчих закладів загальною місткістю близько 481 тис. ліжок у місяць максимального розгортання. Кількість непрацюючих закладів – 22%. Загалом санаторно-курортні та оздоровчі заклади щороку приймають близько 3,2 млн. осіб, 14% з яких – іноземці. Потужності закладів використовуються менше ніж на 40%.

На 1 січня 2007 року 85% закладів готельного господарства не пройшли сертифікацію на відповідність певній категорії та 34% – на відповідність вимогам безпеки. Згідно з даними Держпожежнагляду, частина засобів розміщення не відповідає вимогам пожежної безпеки.

Значна кількість засобів розміщення морально і фізично застаріли та мають низьку конкурентоспроможність: щорічно ними користується лише 7,5% від загальної кількості іноземних відвідувачів України. Більшість коштів, що

спрямовується на будівництво та реконструкцію – власні кошти підприємств, внутрішні та іноземні інвестиції становлять лише 35%. Проведення робіт з реконструкції приватизованих об'єктів стримується, значною мірою, через відсутність у власників необхідних коштів.

Структура закладів готельного господарства України за місткістю і чисельністю працюючих не є оптимальною. За останні роки на туристично-рекреаційних територіях з'явилася значна кількість приватних домоволодінь, що надають послуги з тимчасового розміщення. Відсутність затверджених меж округів та зон санітарної охорони курортів унеможлиблює визначення кількості таких закладів. Водночас, доходи домоволодінь від надання послуг розміщення у більшості випадків належним чином не оподатковуються, а їх діяльність суттєво збільшує навантаження на місцеві бюджети в частині утримання інженерної та транспортної інфраструктури, комунального обслуговування.

Транспортна та комунальна інфраструктура більшості туристично-рекреаційних територій характеризується: низьким рівнем розвитку єдиної транспортної мережі та просторової (дорожньої) єдності, придорожного сервісу та інформаційного облаштування, незадовільним станом дорожнього покриття та безпеки дорожнього руху, що погіршує доступність туристичних ресурсів, знижує мобільність населення та якість національного туристичного продукту. Автомобільні дороги загальнодержавного значення першої категорії (з чотирма і більше смугами руху та шириною проїзної частини понад 15 метрів) мають протяжність 2254 кілометри, або всього лише близько 1,4% загальної протяжності мережі автомобільних доріг України з твердим покриттям. У сільській місцевості майже 30% доріг внутрішньогосподарського підпорядкування не мають твердого покриття і в період несприятливих погодних умов стають непридатними для експлуатації. Для досягнення забезпеченості України автомобільними дорогами рівня європейських необхідно побудувати і модернізувати майже 200 тис. кілометрів, у тому числі 60% у сільській місцевості. Для налагодження міждержавних зв'язків необхідне будівництво автомагістралей міжнародного рівня.

Стан туристично-рекреаційних територій характеризується занедбаністю технічного стану інженерної та комунальної інфраструктури, дефіцитом води, нерозвиненістю каналізаційних мереж, що негативно впливає на їх загальний санітарно-епідеміологічний стан.

2. Санітарно-гігієнічні основи проектування та будівництва туристичних комплексів.

Для утримання інфраструктури туризму у належному стані беруть до уваги санітарно-гігієнічні вимоги щодо проектування, будівництва та експлуатації туристичних комплексів.

Нормативні вимоги щодо проектування закладів відпочинку та їх розміщення визначені державними будівельними нормами ДБН В. 2. 2-10-2001 «Заклади охорони здоров'я», ДБН 360-92 «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» та інших нормативів, які регламентують загальні вимоги до архітектурно-конструктивних та інженерних рішень, протипожежної безпеки, санітарної гігієни, надійності та безпеки їх експлуатації.

Основні санітарно-гігієнічні положення до вибору ділянки під будівництво туристичних комплексів:

Форма № 301-0

1. Назва об'єкта, для якого відводиться ділянка, його відомча належність.
2. Місце знаходження ділянки
3. Найменування документів, на основі яких зроблено дане заключення.
4. Чи проводився огляд ділянки комісією у складі: представників замовника, проектної організації, виконкому місцевої Ради народних депутатів, місцевих організацій, що відають експлуатацією транспортних комунікацій, мереж радіо, електро-, тепло- та водопостачання, каналізації, зв'язку тощо, місцевих органів державного санітарного нагляду.
5. Характеристика земельної ділянки (території):
  - а) розміри (площа) (з урахуванням можливості розширення)

- б) рельєф: бажано рівний з незначним ухилом,
  - в) тип ґрунту: найбільш придатним для ділянки є крупнозернистий ґрунт з інтенсивними аеробними процесами самоочищення.
  - г) висота стояння ґрунтових вод (не менше як 1 м),
  - д) наявність заболоченості
  - є) наявність зелених насаджень (в межах 20% загальної площі території)
6. Використання ділянки в минулому
  7. Розташування ділянки по відношенню до оточуючої території, наявних будівель - віддаленість від промислових та комунальних об'єктів (100-1000 м).
  8. Доступність ділянки для населення й транспорту;
  9. Панівний напрямок вітрів
  10. Рівень інсоляції
  11. Характеристика можливих впливів вказаного об'єкту будівництва на навколишнє середовище та гігієнічні умови життя населення
  12. Клас об'єкта за санітарною класифікацією, розміри санітарно-захисної зони згідно з СН 245-71 і можливість її організації
  13. Джерела водопостачання, можливість організації зони санітарної охорони
  14. Можливість каналізування об'єкта
  15. Місце спуску стічних вод (відповідність вимогам)
  16. Можливість теплопостачання об'єкта

Висновок

Земельна ділянка (місце розташування) за санітарно-гігієнічними умовами: а) придатна для будівництва б) не придатна (вказати підстави)

Його підписує головний державний санітарний лікар області.

Відвідувати будівельний майданчик необхідно щонайменше тричі:

- 1) на стадії «нульового циклу» (копання котловану, закладання фундаменту) з метою перевірки стану ґрунтів, наявності джерел забруднення

грунту – залишків поховань, вигрібних ям, звалищ, правильності закладання фундаменту та його гідроізоляції;

2) на стадії виконання «прихованих робіт» для контролю за якістю монтажу перекриттів та перегородок, звукоізоляції, вентиляційних каналів та ін.;

3) на стадії завершення будівельних робіт з метою оцінки якості всіх видів робіт, а також благоустрою навколишньої території. У випадку виявлення порушень у ході будівництва замовником разом із санепідстанцією вживаються заходи щодо усунення недоліків, аж до припинення будівництва.

Усе вищезазначене складає **запобіжний санітарний нагляд**.

Запобіжний санітарний нагляд – один із головних видів санітарно-профілактичної діяльності, що передбачає контроль за дотриманням чинних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних норм і правил при проектуванні, будівництві та введенні в експлуатацію об'єктів різного призначення. Мета – не допустити будівництва та вводу в експлуатацію об'єктів, які не відповідають гігієнічним вимогам, і таким чином запобігти їхньому несприятливому впливу на здоров'я населення.

Документом, що регламентує проведення запобіжного санітарного нагляду, є «Положення про державний санітарний нагляд», а основою для його проведення служать Будівельні норми й правила (БНіП), які затверджуються Держбудом після попереднього узгодження з Головним санітарно-епідеміологічним управлінням Міністерства охорони здоров'я і є обов'язковим для всіх міністерств та відомств країни.

Запобіжний санітарний нагляд за туристичними комплексами складається з таких основних етапів: вибір та відведення земельної ділянки під забудову і прив'язка проекту до ділянки; експертиза проекту; нагляд на стадії будівництва об'єкта; нагляд за новозбудованим об'єктом при вводі його в експлуатацію.

Генеральний план будівництва включає схему проектного комплексу (розміщення будівель і споруд, основні проїзди, озеленення і благоустрій

території, місця водопроводу, каналізації, електромережі та ін.) повинен забезпечити захист навколишнього середовища від виробничих шкідливостей комплексу, належні санітарно-гігієнічні умови роботи персоналу, відпочиваючих, сприятливий мікроклімат у комплексі.

Ділянка для будівництва повинна мати розвантажувальні майданчики, пішохідні доріжки. В'їзд та пішохідні доріжки повинні бути асфальтовані.

Розмір відкритих та критих автостоянок визначається згідно ДБН 360. В'їзди та виїзди з підземних на підземно-наземних гаражів повинні бути віддалені від вікон житлових будинків і приміщень громадського призначення.

При плануванні будівництва готельних комплексів необхідно забезпечити можливість проїзду пожежних машин до будинків згідно ДБН 360 та ДБН Б.2.4. Під'їзди до фасадів будинків допускається проектувати за експлуатованими покрівлями стилобатів та прибудов, розрахованих на відповідні навантаження, з урахуванням шумового впливу на приміщення стилобатової стінки. Рівень плоскої покрівлі стилобатової частини або об'ємів, що прибудовуються, не повинен перевищувати більше, ніж на 0,2 м позначку підлоги розташованого вище поверху основної частини будинку.

Матеріали утеплювача у конструкціях покриття та покрівлі повинні бути негорючими. Несучі конструкції стилобату або прибудованих частин повинні мати вогнестійкість не менше 1 год. і нульову межу поширення вогню.

Згідно з п. 8.212 розділу «Санітарно-курортні заклади» ДБН В. 2. 2-10-2001 «Заклади охорони здоров'я» потужність і структура закладу для відпочинку визначається завданням на проектування, в якому можуть бути передбачені такі функціональні групи: приймально-вестибюльна, адміністративні приміщення, житлові приміщення, приміщення їдальні, лікувальні приміщення, господарські приміщення.

Пунктом 8. 215 зазначених будівельних норм регламентуються площі житлових кімнат (не менше 9 м²) та площі на одне місце, виходячи з мінімальних санітарно-гігієнічних вимог, а також залежно від терміну функціонування закладу для відпочинку: цілорічного – 6 м² на одне місце або

сезонного (літнього) – 4,5 м² на одне місце. Дерев'яні будинки належать до сезонних (літніх) споруд.

Разом з тим, база відпочинку – це не тільки житлові приміщення, а багатофункціональний комплекс, який за функціональним призначенням повинен забезпечувати належні умови для відпочиваючих.

3. Санітарно-гігієнічні особливості експлуатації туристичних комплексів.

Основні входи до готелів та туристичних баз повинні бути зручні та оптимальних розмірів, які враховують можливості всіх розрахункових категорій відвідувачів. Кількість входів (виходів) будівлі визначається розрахунком виходячи з їх пропускної спроможності, а також експлуатаційних вимог.

Для інвалідів та інших маломобільних груп населення у таких спорудах один з основних входів повинен бути облаштований пандусом. Такий вхід повинен бути захищений від атмосферних опадів, перед ним слід влаштовувати майданчик розміром не менше 1x2,5 м з дренажем. У будинках мають бути як пасажирські, так і грузові ліфти. Ліфти повинні бути у готелях та мотелях вищих розрядів «А» та «Б» - заввишки 2 поверхи та більше; готелях, турбазах та мотелях I розряду – заввишки 3 поверхи та більше; II розряду – заввишки 4 поверхи та вище.

Будинки, споруди та приміщення повинні відповідати протипожежним вимогам СНіП 2.01.02 та ДБН В.2.5-13.

Усі приміщення туркомплексів мають бути пов'язані між собою кольором, характером обробки. Колір оздоблення і обладнання приміщень впливає на емоційне сприйняття інтер'єру будівлі в цілому, є елементом художньої виразності, оздоблення спонукає зберіганню і довговічності будівлі, збільшенню її гігієнічних якостей, покращенню зовнішнього вигляду та умов експлуатації.

Готельна будівля складається з групи житлових кімнат, приміщень громадського призначення та адміністративно-службових, до яких відносяться господарські, складські, допоміжні приміщення та різноманітні майстерні. Майстерні обробки обирають відповідно до функціональної специфіки кожного приміщення. У приміщеннях вестибюльної групи дуже важливо, щоб підлога була міцною, неслизькою. Приміщення з підвищеною кількістю водяних парів в повітрі (ванні кімнати, підсобні буфети) обробляється водостійкими матеріалами. При цьому в перукарнях застосовують не тільки водонепроникні та паростійкі облицівки. Облицівкам для покриття трубопроводів та металевих конструкцій необхідні антикорозійні матеріали.

Акустичні матеріали необхідні для оздоблення стелі в приміщеннях громадського призначення, у танцювальних залах, барах, ресторанах. Застосування звукопоглинаючих матеріалів важливе у коридорах та холах житлової групи готельної будівлі.

В приміщеннях готелів регулярно проводять дезинфекцію, тому обробка поверхні підлоги та стін повинна бути гладкою та відкритою, без виступів та заглиблень, а матеріали не псувалися після вологої обробки, адже їх протирати вологою гумкою. Тому слід виключити з переліку матеріалів для обробки готелів прості паперові шпалери, суху гіпсову штукатурку.

У внутрішньому оздобленні готелю фарбові та лакофарбові покриття займають основне місце. Покриття захищають поверхні стін, підлоги, стелі від руйнівного впливу навколишнього середовища, покращують санітарно-гігієнічні норми

Водоемульсійні матеріали використовують для фарбування стін у приміщеннях, окрім санвузлів, перукарень, буфетів;

масляні – для стін в усіх приміщеннях;

силікатні – для стін в приміщеннях житлової групи;

синтетичні емалі – для стін вестибюлів, холів, віталень, коридорів, сходів в перукарнях, буфетах, санвузлах.

В приміщеннях житлової зони слід уникати різних контрастних кольорів. Обробку рекомендується будувати на гармонії кольорів – світлих та м'яких, інтенсивних, глибоких, спокійних. Стіни не слід завантажувати декоративними елементами.

Найкращим матеріалом для підлоги у житлових та громадських будівлях є паркет. Для вестибюлів може бути використаний граніт, мармур, плитка різного типу.

Санітарно-технічне обладнання

водопостачання: вся вода після її використання повинна бути виведена у прийомник стічних вод, що відповідає санітарно-гігієнічним нормам.

Газопостачання.

Опалення.

Комфортні умови, що позитивно впливають на організм людей, створюються при температурі 18-20 градусів, відносній вологості 30-60 %, швидкості руху повітря – 0,1-0,3 м/с. Зазначені умови підтримуються роботою системи опалення, вентиляції та кондиціонування повітря приміщень.

Застосування пирососів (ручних чи працюючих від загальної електромережі) значно скорочує час прибирання. У готелях також застосовують безшумні машини для прибирання.

За допомогою підмітальних машин ЛМ-2 прибирають стіни і чистять килими, машини ПМ-1 та ПМ-2 чистять підлогу, наносять мастику, натирають, полірують та миють підлогу.

Для видалення сміття з внутрішніх помешкань готелю у них будують сміттепроводи. Сміттекамера розташована у підвальному приміщенні або на нижньому поверсі, щоб був забезпечений під'їзд спеціалізованого транспорту. Для підтримки сміттепроводу у належному самітному стані, його промивають водою під сильним тиском і обприскують дезінфікуючим розчином. Вивіз сміття з готелю проводиться суворо за графіком.

Освітлення. За правильність експлуатації та обслуговування електроустановок відповідає головний інженер готелю, що повинен

забезпечити надійність, економність, безпеку роботи системи електроустановок.

Для освітлення готелів використовують лампи розжарювання, газорозрядні, люмінесцентні лампи. Найбільш розповсюджені в готелях люмінесцентні лампи денного світла. Ділянки вулиць перед готелями освітлюють ртутно-кварцевими лампами з високою світловіддачею, економічними, довговічними.

За потужністю слабке освітлення може бути у підсобних та другорядних приміщеннях, коридорах, санвузлах, середнє – для номерів, сильне – для бюро обслуговування, холів, буфетів, віталень.

Порядок розробки, погодження та затвердження проектної документації є у Держаних будівельних нормах України ДБН А.2.2-3-97.

У громадських будинках повинні бути забезпечені умови перебування людей згідно з санітарно-гігієнічними параметрами, встановленими СНіП. Конструкції, деталі та обладнання будинків, матеріали для стін, стелі, покриття підлог всіх приміщень, а також сходів, коридорів тощо слід передбачати із матеріалів, дозволених до застосування Міністерством охорони здоров'я України.

Сходові клітки повинні бути забезпечені природним освітленням через прорізи у зовнішніх стінах.

Розміри, розміщення і обладнання приміщень повинні задовольняти вимоги зручності користування, прибирання та дезинфекції; запобігання розповсюдження інфекцій, неприємних запахів, надмірної вологості, паразитичної фауни та мікрофлори.

Основою розрахунку площі санітарно-гігієнічних приміщень є розрахункова чисельність осіб чоловічої та жіночої статі, що встановлюються завданнями на проектування. Пропускна спроможність обладнання визначається за спеціальними нормативними документами.

Розміри кабін вбиралень мають бути: якщо двері відкриваються назовні – $0,85 \times 1,2 \text{ м}^2$, всередину – $0,85 \times 1,5 \text{ м}^2$; розміри душових: якщо двері відкриваються назовні – $0,85 \times 1,8 \text{ м}^2$, всередину – $0,85 \times 2,0 \text{ м}^2$.

Також визначені відстані розташування між собою умивальників – 0,65 см, між пісуарами – 0,7 м.

Слід забезпечити можливість користування даними приміщеннями інвалідами: Розміри кабін вбиралень для відвідувача на кріслі-колясці повинні мати ширину не менше 1,65 м, глибину - 1,8 м. Двері мають відчинятися назовні. У санітарно-гігієнічних приміщеннях, призначених для інвалідів, що рухаються з допомогою крісел-колясок, допоміжних засобів або пристосувань, слід передбачати встановлення поручнів, штанг, підвісних трапецій або іншого обладнання, а душові кабінки для інвалідів обладнувати стаціонарним сидінням чи таким, що відкидається. У призначеній для інвалідів кабінці туалету загального користування слід передбачати, крім того, гачки для одягу, милиць та інших речей.

Необхідність медпункту визначається завданням на проектування з урахуванням типового положення про установу. медпункт повинен мати два приміщення загальною площею не менше 16 м^2 .

Розрахункові параметри повітряного середовища (температура, відносна вологість, рух повітря) у приміщеннях готелів, турбаз повинні прийматися відповідно до будівельних норм за видами будинків та споруд, нормативами опалення та вентиляції і забезпечуватись роботою відповідних систем.

Оптимальна параметри повітряного середовища в приміщеннях повинні прийматися згідно зі СНіП 2.04.05 і забезпечуватись роботою систем кондиціонування повітря.

Пристрої опалення і вентиляції, теплова та гідравлічна ізоляція огорожувальних конструкцій будинків і трубопроводів повинні запобігати утворенню конденсату, вологих плям, плісені та грибкових утворень на поверхні стін, стель та трубопроводів.

Приміщення з постійним перебуванням людей, що мають природне

освітлення, повинні провітрюватись через вікна, фрамуги, кватирки та інші пристрої, за винятком приміщень, в яких за технологічними нормами не допускається проникнення зовнішнього повітря.

Також повинно забезпечуватись природне і штучне освітлення згідно з нормативами СНіП 11-4 та СанПін 2605. Допускається проектування без природнього освітлення наступних приміщень: актових залів, конференц-залів, приміщень масажу, сауни, приміщень для стоянки машин, буфетів.

Повинен бути дотриманий шумовий режим. Рівень шуму, що проникає у приміщення від внутрішніх та зовнішніх джерел, не повинен перевищувати встановлених санітарними нормами допустимих рівнів шуму для даної категорії приміщень з врахуванням часу доби згідно із СанПін 3077. Рівні вібрації в житлових приміщеннях регламентується СанПін 1304.

Зниження рівня шуму до нормативного досягається архітектурно-планувальними, будівельно-акустичними заходами з урахуванням звукоізоляційних властивостей огорожувальних конструкцій будинків та віконних прорізів згідно з вимогами норм СНіП II-12.

Заходи щодо радіаційної безпеки передбачаються при розробці проектів громадських будинків і споруд за вимогами територіальних органів державного санітарного нагляду згідно з вимогами норм радіаційної безпеки НРБУ, ДБН В.1.4-1.01, ДБН В.1.4-2.01.

Система видалення сміття, відходів і нечистот у громадських будинках повинна відповідати загальним вимогам до санітарно-гігієнічних приміщень і пристроїв, при цьому особлива увага приділяється запобіганню загрози забруднення повітря, води, ґрунтів та можливості розповсюдження паразитуючих комах, гризунів та інших шкідників.

У громадських будинках належить передбачати системи очищення від сміття та пилоприбирання, тимчасового (в межах санітарних норм) зберігання сміття та можливість його вивозу.

Необхідність влаштування у великих громадських будинках та комплексах пневматичних систем сміттєвидалення визначається завданням на

проектування, виходячи з техніко-економічної доцільності їх експлуатації.

Система видалення сміття повинна розраховуватись виходячи з регіональних нормативів добового накопичення сміття (з урахуванням ступеня благоустрою будинку). Засоби видалення сміття з будинку повинні бути узгоджені з системою очищення населеного пункту.

Ствол сміттепроводу не допускається розміщувати на сходових площадках громадських будинків, за винятком площадок службових сходів (за технологічної необхідності) з відповідним збільшенням ширини площадки.

Ствол сміттепроводу повинен виготовлятися з негорючих матеріалів, а також мати засоби очищення, промивання і дезинфекції, бути герметичним та звукоізованим від будівельних конструкцій. Він не повинен прилягати до житлових, а також службових приміщень для постійного перебування людей або до таких, що потребують додержання шумового режиму.

Сміттезбірну камеру слід розміщувати безпосередньо під стволом сміттепроводу. Не допускається розташування її під приміщеннями для постійного перебування людей. Сміттезбірна камера повинна відокремлюватися протипожежними перегородками і перекриттями з межею вогнестійкості не менше 1 год та нульовою межею розповсюдження вогню, відповідати нормативним вимогам до внутрішнього водопроводу і каналізації (СНіП 2.04.01).

Висота камери повинна бути не менше 1,95 м (від підлоги до стелі). Позначка підлоги сміттезбірної камери повинна бути вище рівня тротуару або прилягаючої частини проходу в межах 0,05-0,1 м, або необхідне влаштування пандуса. Допускається розміщення камер на іншому рівні при забезпеченні механізації сміттевидалення. Вхід до сміттезбірної камери повинен бути відокремленим від входу до будинку суцільною стіною (екраном) з дверима, що відчиняються назовні.

Централізовану або комбіновану систему вакуумного пилоприбирання слід передбачати у таких корпусах готелів, санаторіїв, закладів відпочинку і туризму, стаціонарів лікувальних закладів на 500 місць і більше.

За відсутності централізованої або комбінованої систем пилоприбирання

влаштування камери очищення фільтрів пирососів визначається завданням на проектування.

В разі організації пилоприбирання пирососами з тканинною системою фільтрації у громадських будинках заввишки понад 5 поверхів слід влаштовувати камери для очищення фільтрів пирососів на кожні 500 м² площі підлоги, що прибирається, з організацією повітрообміну кратністю не менше 10 за годину. Вимоги щодо камер очищення фільтрів у будинках заввишки до 5 поверхів включно визначаються у завданні на проектування.

У громадських будинках слід передбачати електрообладнання, електроосвітлення, мережі єдиної національної системи зв'язку, телевізійного та проводового мовлення.

Електротехнічні пристрої належить проектувати згідно з правилами влаштування електроустановок (ПУЕ), ВСН 59, ВСН 60, а також іншими діючими нормативними документами.

Захист від ударів блискавки готельних комплексів повинен виконуватись з урахуванням наявності телевізійних антен і стояків слабкострумівих мереж згідно з РД 34.21.122.

У відповідності із завданням на проектування та вимогами спеціальних, відомчих і будівельних норм за видами будинків та споруд окремі будинки або окремі приміщення можуть бути обладнані такими засобами, пристроями та системами:

- відомчого зв'язку;
- відомчого телевізійного та дротового мовлення;
- прийому телебачення з штучних супутників Землі (супутникове телебачення);
- звукофікації:
- синхронного перекладу мов;
- сигналізації та регламентації часу:
- комп'ютерних мереж;
- пріоритетного оповіщення, у тому числі оповіщення про пожежу;

- автоматичної пожежної сигналізації;
- охоронної сигналізації;
- сигналізації загазованості, задимлення та затоплення;
- автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання будинків та іншими спеціальними видами пристроїв зв'язку, сигналізації, автоматизації і диспетчеризації.

Кількість абонентських пристроїв та їх розміщення повинні визначатись згідно з вимогами спеціальних, відомчих і будівельних норм за видами будинків та споруд і завданням на проектування

Системи газопостачання громадських будинків повинні відповідати вимогам СНіП 2.04.08.

Системи опалення, вентиляції та кондиціонування повітря, у тому числі системи аварійної протидимної вентиляції, повинні проектуватися з додержанням вимог СНіП 2.04.05, а також будівельних норм за видами будинків та споруд. Граничні значення допустимих параметрів внутрішнього середовища приміщень з постійним перебуванням людей встановлені додатком Н.

Системи водопостачання і каналізації, у тому числі системи протипожежного водопостачання, повинні проектуватися з додержанням вимог СНіП 2.04.01, а також будівельних норм за видами будинків та споруд.

Усі приміщення готельних комплексів повинні утримуватись в чистоті. Зокрема, повинні регулярно чиститися: підлоги, сходи та проходи; скло вікон, стіни, стелі та меблі у номерах, обладнання комплексів.

Вибір та відведення земельної ділянки під будівництво.

Для вибору майданчика під будівництво туристичного комплексу замовник разом з проектною організацією готують пропозиції щодо вибору території, пов'язані з проектом районного планування або генеральним планом населеного пункту, організовують комісію та її виїзд на місце, оформлення документів на вибір ділянки.

При виборі ділянки особливу увагу слід звертати на достатність розмірів її з урахуванням можливості розширення, доступність ділянки для населення й

транспорту, близькість джерел водо-, тепло- та енергопостачання, місць спуску стічних вод, наявність джерел забруднення атмосферного повітря й шуму на прилеглих до ділянки територіях, кліматогеографічні умови ділянки (вітровий та інсоляційний режим, рельєф місцевості тощо), стан ґрунтового покриву.

Результати роботи комісії оформляються актом, який затверджується органом, що дав завдання на проектування. На основі акту виконком Ради народних депутатів ухвалює рішення про відведення ділянки під будівництво.

Карта санітарного обстеження готелю

1. Назва готелю, адреса
2. Рік будівництва.
3. Загальна кількість номерів.
4. Розташування: в межах міста, на відстані   км.
5. Оточення: житловий масив, зелений масив, промислові підприємства та автомагістралі, роза вітрів
6. Характеристика місцевості: підвищена, низовинна, ґрунт піщаний, сирий, сухий, чистий, забруднений, наявність заболоченості.
7. Земельна ділянка готелю: площа, забудованість (%), зелені насадження (%), ширина зеленої зони по периметру ділянки (м), число в'їздів.
8. Зонування території готелю (взаємне розташування будинків)
9. Число поверхів готелю, число туристичних корпусів. відстань між корпусами.
10. Водопостачання, гаряче водопостачання, каналізація, система очистки стічних вод.
11. Опалення: вид, розташування нагрівальних приладів у корпусах, справність, ефективність, температура повітря в основних приміщеннях, рівномірність протягом доби.
12. Вентиляція: вид, справність, кратність повітряобміну, наявність кватирок, фрамуг, режим провітрювання.
13. Освітлення: орієнтація номерів, будова та санітарний стан вікон, затемнення сусідніми будинками, світловий коефіцієнт, КПО, штучне освітлення, тип світильників, освітленість, розміщення світильників.
14. Стіни готельних корпусів: матеріал, внутрішнє оздоблення, матеріал та стан підлог
15. Розміри номерів: висота, ширина, глибина.
16. Число номерів у корпусі, середня площа та кубатура на одне ліжко
17. Умеблювання номерів, сигналізація, радіофікація
18. Коридори: довжина, ширина, використання.
19. Вестибюль: розміщення, площа

- 20.Їдальня, буфетна: розміри, обладнання, санітарний стан, система та якість миття посуду, роздачі їжі
- 21.Білизна: санітарний стан
- 22.Санітарний вузол: розміщення, ізоляція від номеру, санітарний стан, площа.
- 23.Система прибирання території та приміщень готелю
- 24.Медпункт
- 25.Додаткові дані
- 26.Загальний висновок про санітарний стан об'єкта.

Дата обстеження, підпис